

گونه شناسی مسکن عشایری با رویکرد توریسم

www.ketab.ir

تالیف

مهندس فاطمه شریفی تشنیزی

بهار ۱۳۹۶

سرشناسه	شریفی تشنیزی، فاطمه، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	گونه‌شناسی مسکن عشایری با رویکرد توریسم/ تألیف فاطمه شریفی تشنیزی.
مشخصات نشر	تهران: آرنا، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۱۲۳ ص.: مصور، جدول.
شابک	978-600-356-614-9
وضعیت فهرست نویسی	فبا
موضوع	گردشگری -- ایران
موضوع	Tourism -- Iran
موضوع	ایلات و عشایر -- ایران
موضوع	Nomads -- Iran
موضوع	ایلات و عشایر -- ایران -- مسکن
موضوع	Nomads -- Iran -- Dwellings
موضوع	ایلات و عشایر -- ایران -- آداب و رسوم و زندگی اجتماعی
موضوع	Nomads -- Iran -- Social life and customs
رده بندی کنگره	۱۵۵G ۱۳۹۶ ۴۵ش۹الف/
رده بندی دیویی	۳۲۸/۳۷۹۱۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۴۶۸۹۶۳۲

نشر آرنا

عنوان	گونه‌شناسی مسکن عشایری با رویکرد توریسم
مولف	فاطمه شریفی تشنیزی
ناشر	آرنا
چاپ	اول ۱۳۹۶
شمارگان	۱۰۰۰ نسخه قیمت: ۱۴۵۰۰ تومان
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۵۶-۶۱۴-۹

www.arnapub.com

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه
----	-------

فصل اول

زبانی به زندگی عشایری

۱۷	مقدمه
۱۸	تاریخچه مختصری در مورد کوچ نشینی
۱۹	اهمیت توسعه گردشگری عشایری
۲۰	اهداف توسعه گردشگری عشایری
۲۲	تعریف اصطلاحات
۲۲	عشایر
۲۲	جهانگرد یا گردشگر
۲۲	گردشگری
۲۳	تسهیلات اقامتی
۲۳	نقش جهانگردی
۲۳	جمع بندی فصل

فصل دوم

گونه شناسی مسکن عشایر و گردشگری

۲۷	مقدمه
۲۷	اهمیت گردشگری
۲۸	اهداف گردشگری
۲۹	انواع گردشگری

۲۹	گردشگری عام
۲۹	گردشگری خاص
۲۹	گردشهای نوگرا
۲۹	آثار گردشگری
۲۹	آثار فرهنگی اجتماعی
۳۰	آثار تاریخی و میراث فرهنگی
۳۰	اثار اقتصادی
۳۱	عوامل زیربنایی در صنعت گردشگری
۳۱	تسهیلات گامتی
۳۲	تسهیلات فرهنگی و تفریحی
۳۳	منابع موجود در گردشگری
۳۳	منابع طبیعی
۳۴	جاذبه های تاریخی و فرهنگی
۳۴	فعالیت های ورزشی، سرگرمی و تفریحی
۳۴	دیگر جاذبه های جهانگردی
۳۴	اسکان پذیرایی، رستورانها و تسهیلات اضافی
۳۴	فصول سال و صنعت گردشگری
۳۴	عشایر بختیاری
۳۶	نحوه زندگی عشایر
۳۷	توانمندی های جامعه عشایر
۳۸	مسکن جامعه عشایری
۳۹	مسأله اسکان عشایر
۳۹	اسکان عشایر و لزوم تحول در شیوه معیشت
۴۰	نظریاتی در مورد پیامدهای اسکان عشایر
۴۱	نمونه های پژوهشی
۴۱	نمونه های معماری گردشگری خارجی
۴۱	هتل های یخی
۴۲	هتل های درختی
۴۴	نمونه های معماری گردشگری داخلی
۴۶	هتل صخره های کندوان
۴۸	خانه زاگرس (خانه ایلات مرکز و غرب ایران)
۵۵	سیاه چادرها
۵۷	نحوه برپایی سیاه چادر

۶۰	انواع سیاه چادر
۶۰	چادر زمستانی
۶۰	چادر تابستانی
۶۰	چادرهای بین راهی
۶۱	ابعاد و اندازه سیاه چادر
۶۲	اجزاء بهون بختیاری
۶۳	انتخاب زمین و نحوه استقرار چادر
۶۴	وسایل و عملکردهای داخل چادر
۶۷	محاسن و معایب سیاه چادر
۶۷	محاسن سیاه چادر
۶۷	معایب سیاه چادر
۶۸	سیستمهای بارهای نو (سازههای کششی، سبک و فضا کار)
۷۲	جمع بندی فصل

فصل سوم

روش انجام مطالعه و تحلیل اطلاعات

۷۷	مقدمه
۷۷	نوع پژوهش
۷۷	بنیادی
۷۸	نظری
۷۸	کاربردی
۷۸	عملی
۷۸	توسعه ای
۷۸	شیوه نوشتار
۷۹	روش تجزیه و تحلیل اطلاعات
۸۱	جمع بندی فصل

فصل چهارم

بررسی و شناخت وضع موجود و عوامل اثرگذار در طراحی

۸۵	مقدمه
۸۵	مشکلات و تنگناها
۸۶	ضرورت شناخت محیط جغرافیایی
۸۷	بررسی و شناخت موقعیت جغرافیایی و مرزهای استان چهارمحال و بختیاری
۸۸	نعداد شهرستانها، دهستانها و آبادیها در استان چهارمحال و بختیاری

۸۹.....	شناخت و بررسی عوامل اقلیمی استان
۱۱۹.....	بادهای موسمی
۹۰.....	رطوبت و دمای هوا
۹۲.....	بارش
۹۳.....	طراحی بیکره ساختمان با توجه به عناصر اقلیمی
۹۶.....	لزوم توجه به ویژگیهای اقلیمی
۹۷.....	نتایج اقلیمی مورد استفاده در طراحی
۹۹.....	خط سیر کوچنشینان ایل
۱۰۰.....	یافت مساک
۱۰۲.....	عوامل رهنمائی و بومی منطقه
۱۰۳.....	صنایع دستی در ایل
۱۰۴.....	جغرافیای
۱۰۳.....	شماری در ایل
۱۰۴.....	لباس مردم ایل
۱۰۵.....	اکوتوریسم و جاذبه های طبیعی
۱۰۷.....	معرفی منطقه طراحی
۱۰۷.....	موقعیت کلی منطقه
۱۰۹.....	معرفی سایت انتخابی و توپوگرافی منطقه
۱۱۱.....	مهمترین شاخصه ها جهت انتخاب سایت
۱۱۱.....	دید و منظر سایت
۱۱۲.....	بررسی عوامل اصلی اثرگذار در طراحی
۱۱۳.....	نتایج طراحی منطبق با موضوع و قابلیت های سایت
۱۱۵.....	جمع بندی فصل

فصل پنجم

طراحی مجموعه عشایری

۱۱۹.....	مقدمه
۱۱۹.....	برنامه ریزی فیزیکی طرح
۱۱۹.....	حوزه داری و خدمات آن
۱۲۱.....	حوزه فضاهای عمومی و نیمه عمومی
۱۳۱.....	رستوران
۱۳۱.....	بازارچه
۱۳۲.....	امفی تئاتر
۱۳۲.....	مسجد (نمازخانه)

۱۲۳		موزه مردم شناسی
۱۲۵		موزه فضاهاى خصوصی
۱۲۶		شکل گیرى ایده اولیه طرح
۱۲۹		فهرست منابع

www.ketab.ir

مقدمه

زیستن به شیوه کوچندگان و عشایری یکی از قدیمی‌ترین روش‌های زندگی بشر است که برای بهره‌برداری از منابع طبیعی و سازگاری با شرایط اقلیمی جغرافیایی شکل گرفته است. در این شیوه زندگی، مسکن که یکی از مهمترین ضروریات زندگی است به گونه‌ای سیار و قابل حمل به همراه این مردمان در حرکت و جابجایی بوده، اما در مقاطع مختلفی به دلایل سیاسی، امنیتی، رفاهی، خدماتی و... یکجانشینی را در این قبایل مورد نظر و اعمال قرار گرفته است. این اقدام مخالفان و موافقان خود را داشته است و دارد. اولین بار اسکان عشایر در ایران از سال ۱۳۱۰ در زمان رضاخان شروع شد و در دهه‌های اخیر با دیدگاه دیگری قوت و قوام یافت. این اقدام منجر به ایجاد تازه آبادیهایی برای اسکان عشایر گردیده است. زندگی عشایری با مظاهر اجتماعی، فرهنگی و طبیعی خود به عنوان یک منبع و جاذب گردشگری است. بر این اساس توسعه گردشگری عشایری در این منطقه علاوه بر ایجاد نظام اقتصادی روستا، منجر به حفاظت از میراث فرهنگی کشور و شکل‌گیری معیشت پایدار در منطقه خواهد شد؛ بنابراین گردشگری عشایری به عنوان بعد پنهان گردشگری می‌تواند به عنوان یکی از جاذبه‌های گردشگری کشور مطرح شود. با توجه به جاذبه‌های گردشگری مناطق عشایری، هدف اصلی از تدوین کتاب حاضر بررسی و ارائه مهمترین معیارها و ضوابط برای طراحی یک مجموعه اقامتی مناسب و راحت برای گردشگران می‌باشد به نحوی که گردشگر بتواند ارزشهای فرهنگی منطقه را بشناسد و با چشم اندازه‌های طبیعی آن آشنا شود و فارغ از زندگی روزمره فضای متفاوتی را

تجربه کند. از دیگر اهداف تدوین این مجموعه تلاش در جهت معرفی فرهنگ، هنر، عادات، رسوم و معماری عشایر ساکن یکی از مناطق نمونه عشایری کشور می‌باشد؛ بنابراین مجموعه حاضر با بهره‌گیری از دو روش تحقیق کاربردی و قوم‌نگاری، به بررسی زندگی عشایر بختیاری منطقه کوهرنگ به عنوان یکی از شاخص‌ترین اقوام عشایری کشور از یکسو و گردشگری ازسوی دیگر پرداخته است. در این جهت و با تمرکز بر موضوع گونه‌شناسی مسکن عشایری و توریسم نمونه‌هایی از مجموعه‌های ساخته شده در ایران و دیگر کشورها مورد بررسی و مطالعه قرار گرفت. در انتها اطلاعات جمع‌آوری شده با تأکید بر ویژگی‌های شناختی زندگی عشایر و بازخوردهای حاصل از اسکان آنها بررسی گردید و با تطبیق آن با نیازهای استفاده‌کنندگان، پیشنهادهایی برای طراحی ارائه شده است. لازم به توضیح است که چارچوب و ایده کلی طرح پیشنهادی، بر اساس محور اصلی شکل گرفت. محور اول همساز بودن با طبیعت پیرامون و منطقه و دیگری عوامل مؤثر در شکل‌گیری زندگی عشایری نظیر نحوه برپاسازی چادرها و جهت استقرار آنها می‌باشد. این مجموعه شامل بخشهای اقامتی، فرهنگی، تفریحی و... جهت توریسم بوده و می‌تواند به عنوان الگویی برای طراحی تازه‌آبادی‌های عشایر اسکان داده شده از آن بهره‌برد.